

ВИСНОВОК

наукового керівника щодо виконання
індивідуального плану освітньо-наукової програми
підготовки доктора філософії та роботи над дисертацією
Дворник Олени Михайлівни «Розвиток соціальної компетентності вчителів
щодо роботи зі здобувачами освіти у складних життєвих обставинах», яка
подається на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань
01 Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Дворник Олена Михайлівна з 2012 року по теперішній час працює головним спеціалістом Управління освіти адміністрації Індустріального району Харківської міської ради, де опікується питаннями соціального захисту здобувачів освіти, забезпечення необхідних умов для всебічного розвитку дітей та підлітків пільгового контингенту закладів освіти Індустріального району м. Харкова. У 2021 році Олена Михайлівна закінчила магістратуру за освітньою програмою «Управління соціальним закладом» в Українській інженерно-педагогічній академії. Знаючи процес соціальної підтримки та захисту дітей зсередини, у зв'язку з викликами, з якими стикається освіта сьогодні (зокрема, у сфері інклюзії та соціальної інтеграції дітей із вразливих категорій), задля поглиблення знань та професійного розвитку у 2021 році вступила до аспірантури на вечірню форму навчання в Українській інженерно-педагогічній академії. Навчальну складову індивідуального плану освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії Дворник О.М. виконала в повному обсязі та вчасно.

Робота над дисертацією Рубан Н.П. почалася з аналізу нормативної, науково-педагогічної, методичної та спеціальної літератури щодо виявлення проблем формування і розвитку соціальної компетентності вчителів щодо роботи зі здобувачами освіти у складних життєвих обставинах із метою їх подальшого вирішення.

Дисертанткою у ході роботи було уточнено сучасні освітні виклики та їх наслідки, що призводять до збільшення здобувачів освіти, які опинились або

можуть опинитися у складних життєвих обставинах та візуалізовано їх за допомогою діаграми Венна з метою визначення ключових зон впливу на учасників освітнього процесу; уточнено ключові поняття дослідження «соціальна компетентність» та «соціальна компетентність вчителя»; уточнено структуру соціальної компетентності вчителів щодо роботи зі здобувачами освіти у складних життєвих обставинах, яка ґрунтується на інтегративній моделі освітнього середовища та передбачає комплексний розвиток соціальної компетентності вчителів, зокрема через поєднання концептуальних/теоретичних знань із практичними/досвідними знаннями та врахуванням соціокультурних і особистісних аспектів, що сприяє підвищенню ефективності роботи з зазначеною категорією здобувачів освіти; уточнено алгоритм ведення соціального паспорту класу як основного засобу виявлення та попередження СЖО у здобувачів освіти, а також стратегії їх подолання в освітньому процесі.

- Наступним етапом дослідження Дворник О.М. стала розробка критеріального апарату дослідження із метою з'ясування стану розвитку досліджуваного явища. Дисертанткою вперше обґрунтовано, розроблено інтегративну модель освітнього середовища для розвитку соціальної компетентності вчителів щодо роботи зі здобувачами освіти, які опинились або можуть опинитися у складних життєвих обставинах (СЖО), яка інтегрує і сприяє зміцненню зв'язків між концептуальними/теоретичними, практичними/досвідними та соціокультурними знання із саморегуляцією професійної діяльності, що дозволить вчителям ефективно виявляти та реагувати на СЖО здобувачів освіти та надавати їм соціально-педагогічну підтримку. Наступним етапом стало обґрунтування та розробка факторно-кваліметричних моделей оцінки розвитку соціальної компетентності класних керівників та вчителів до роботи зі здобувачами освіти, які опинились або можуть опинитися у СЖО на базі авторського опитувальника «Соціальна робота зі здобувачами освіти, які опинились або можуть опинитися у СЖО», які враховують всі чинники, що можуть зумовити СЖО відповідно до Закону

України «Про соціальні послуги». Після проведення констатувального етапу педагогічного експерименту дисертанткою вперше науково обґрунтовано та впроваджено в процес післядипломної педагогічної освіти методику розвитку соціальної компетентності вчителів щодо роботи зі здобувачами освіти у СЖО у системі післядипломної педагогічної освіти, яка базується на основі циклічної матриці співвідношення компонентів соціальної компетентності (соціокультурний; когнітивний; діяльнісно-професійний; рефлексивний); передбачає застосування кваліметричного підходу для оцінювання рівня сформованої соціальної компетентності вчителів щодо роботи зі здобувачами освіти у СЖО з метою забезпечення індивідуальної поетапної (початковий, змістовний та перевірконо-коригувальний) освітньої траєкторії її розвитку. Також набув подальшого розвитку інструментарій розвитку соціальної компетентності вчителів щодо роботи зі здобувачами освіти у СЖО у системі післядипломної педагогічної освіти, зокрема форм (розвиток полягає у застосуванні авторських програм курсів підвищення кваліфікації «Організація роботи вчителів зі здобувачами освіти, які опинились або можуть опинитися у складних життєвих обставинах») та методів (розвиток полягає в застосуванні в навчанні групового обговорення, кейс-методу, розв'язання ситуаційних задач, методу сторітелінгу, методу написання есе)

Заключним етапом дослідження була експериментальна перевірка ефективності розробленої методики. Результати педагогічного експерименту Дворник О.М. засвідчили, що мета дослідження досягнута, а поставлені завдання – виконані.

У період виконання освітньо-наукової складової дисертантка оволоділа інтегральною компетентністю, а саме: здатністю продукувати нові ідеї й розв'язувати комплексні проблеми у сфері освіти, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань, професійної та/або педагогічної практики, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення;

застосовувати сучасні методології наукової та науково-педагогічної діяльності.

За час навчання в аспірантурі дисертантка взяла участь у науково-практичних конференціях, форумах, круглих столах, симпозіумах, семінарах різного рівня: *міжнародних*: «Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects» (Берлін, Німеччина, 2021), «Modern research in world science» (Львів, 2022), «Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика» (Харків, 2023), «FORUM SOIS, 2023і: Розбудова єдиного відкритого інформаційного простору освіти впродовж життя» (Харків, 2023), «Global Society in Formation of New Security System and World Order» (Дніпро, 2023), «Innovations and prospects in modern science» (Стокгольм, Швеція, 2023), «Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика» (Харків, 2024), «Розбудова єдиного відкритого інформаційного простору освіти впродовж життя» (Харків-Київ, 2024), «Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика» (Харків, 2023), п'ята Міжнародна наукова літня онлайн-школа «Адаптивні процеси в освіті» (Київ-Харків, Спокан, Тампа, 2024), «Проблеми, пріоритети та перспективи розвитку науки, освіти, технологій і суспільства в ХХІ столітті» (Ізмаїл, 2024); *всеукраїнських*: II науково-практична конференція (Ужгород, 2024); *внутрішньовузівських*: LV наукова студентська конференція Української інженерно-педагогічної академії (Харків, 2020).

Про її уміння висвітлювати наукові результати свідчить публікаційна активність дисертантки, а саме Дворник О.М. підготовлено та опубліковано 23 наукових праць (7 статей – у наукових виданнях, які входять до переліку фахових видань категорії «Б» МОН України; 1 стаття – в іноземному виданні; 12 публікацій – у матеріалах наукових та науково-практичних конференцій; 1 стаття - в інших наукових виданнях; 2 – навчально-методичних посібники).

Протягом роботи над дисертацією Олена Михайлівна виявила високу наукову культуру та дисциплінованість у підході до досліджень. Її діяльність вирізняється не лише ініціативністю та творчим підходом, але й глибоким розумінням специфіки наукового процесу. Вона вміло інтегрує сучасні методи досліджень, демонструючи відкритість до новаторських рішень та здатність адаптувати їх до реальних умов науково-педагогічної діяльності. Особливо важливо підкреслити її здатність працювати з великими обсягами інформації, систематизуючи отримані дані та критично їх осмислюючи. Як сформований науковець, дисертантка продемонструвала глибокі знання в галузі педагогіки, здатність до самостійного визначення наукових проблем і пошуку шляхів їх вирішення.

Дисертаційна робота є самостійною науковою працею, в якій обґрунтовані результати вирішують одну із важливих проблем галузі освіта/педагогіка – розвиток соціальної компетентності вчителів щодо роботи зі здобувачами освіти у складних життєвих обставинах. Висновки сформульовані авторкою відзначаються обґрунтованістю, статистичною достовірністю, теоретичним та практичним значенням для педагогічної галузі.

Вважаю, що наукова складова індивідуального плану роботи Дворник Олени Михайлівни виконана повністю та на високому рівні.

Науковий керівник:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки, методики
та менеджменту освіти ННІ «УПА»
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

Наталія РУБАН

ПІДПИС ЗАСВІДЧУЮ
Начальник відділу
кадрів

